

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila a soudkyň Jiřiny Chmelové a Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **N. R.**, zastoupen JUDr. Volodymyrem Schwarzem, advokátem se sídlem U Staré pošty 744, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2024, č. j. OAM-1109/BA-BA07-BA06-PS-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 9. 2024, č. j. 35 A 29/2024-17,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 9. 2024, č. j. 35 A 29/2024 - 17, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 8. 2024, č. j. OAM-1109/BA-BA07-BA06-PS-2024, **se zrušuje.**

III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

IV. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

V. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Volodymyru Schwarzovi, advokátovi, **se určuje** částkou ve výši 6 800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Policie ČR dne 19. 8. 2024 zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění na základě § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Následně si žalobce podal dne 21. 8. 2024 v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany. V návaznosti na to žalovaný rozhodl o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu a dne 22. 8. 2024 o tom vydal v záhlaví uvedené rozhodnutí podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu"). S ohledem na předpokládaný průběh řízení o mezinárodní ochraně stanovil žalovaný délku zajištění do 7. 1. 2025, tj. na 140 dnů. Délku zajištění vypočetl tak, že sečetl předpokládanou délku doby řízení o prvotní žádosti o udělení mezinárodní ochrany (90 dnů), lhůtu k podání správní žaloby (15 dnů), lhůtu k rozhodnutí správního soudu o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě v případě, že jej nebude mít ze zákona (30 dnů) a průměrnou dobu na doručování písemností (5 dnů).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného o zajištění podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále „krajský soud"), který ji zamítl. V případě žalobce totiž podle krajského soudu existovaly důvody domnívat se, že žádost o mezinárodní ochranu podal pouze za účelem vyhnout se správnímu vyhoštění, a také, že mírnější opatření nebudou účinná. Žalobce naplnil všechny podmínky pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podle soudu žalovaný zdůvodnil své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem, a to i co se týče stanovené délky zajištění a touto správní úvahou nepřekročil meze správního uvážení. Náležitě zohlednil také vztah k maximální možné době zajištění podle § 46a odst. 5 zákona o azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Rozsudek krajského soudu žalobce (dále „stěžovatel") napadl kasační stížností. Uvedl, že rozhodnutím žalovaného byl zkrácen na svých právech a považuje jej za nezákonné. Žalovaný porušil základní zásady činnosti správních orgánů, čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Rozhodnutí žalovaného, ale ani rozsudek krajského soudu se dostatečně nezabývají konkrétní situací stěžovatele, jsou tedy nepřezkoumatelné. V rozhodnutí žalovaného chybí podložené úvahy k naplnění podmínek pro zajištění. Zákon také nezná žádné časové omezení, kdy může jedinec podat žádost o mezinárodní ochranu. Stěžovatel se o této možnosti dozvěděl až z poučení. K tomu doplnil, že požadavek na komplexní znalost všech právních předpisů není reálný. Stěžovatel je cizinec, který dobře neovládá český jazyk a nemá znalosti právního řádu České republiky. Stěžovatel dále odmítl tvrzení, že podal žádost o mezinárodní ochranu účelově a že jeho jednání nasvědčuje tomu, že nebude respektovat právní předpisy. Ani soud nemá dostatečně prokázané, že by mařil řízení o mezinárodní ochraně nebo se vyhýbal vyhoštění. Žalovaný navíc mohl využít mírnější zvláštní opatření. Soud nesprávně posoudil otázku splnění zákonných předpokladů zajištění, jeho závěry odporují zjištěnému skutkovému stavu, ale i judikatuře. Stěžovatel rozporoval též stanovenou dobu zajištění. Ani u ní žalovaný nezohlednil konkrétní situaci stěžovatele. Upozornil, že institut zajištění má mimořádnou povahu a jeho délka nesmí přesáhnout dobu přiměřenou ve vztahu ke sledovanému cíli.

[4] Žalovaný ke kasační stížnosti podotknul, že posoudil všechny skutečnosti vztahující se ke stěžovateli i jeho pobytové historii. Zrekapituloval, že stěžovatele před jeho rozhodnutím zajistila Policie ČR na základě skutečnosti, že i přes pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestoval z území České republiky. Ta následně vydala nové rozhodnutí o správním vyhoštění. Zákonný důvod ponechat stěžovatele v zajištění existoval také po podání žádosti o mezinárodní ochranu. Podáním této žádosti se chce stěžovatel pouze vyhnout povinnosti vycestovat. Mírnější zvláštní opatření by v této situaci bylo nedostatečné.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Kasační soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má rovněž požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že v projednávané věci je naplněn čtvrtý důvod přijatelnosti kasační stížnosti, jelikož v napadeném rozsudku shledal zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost **je** proto **přijatelná.**

[7] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Po takto provedeném posouzení dospěl k závěru, že kasační stížnost **je důvodná.**

Námitka nepřezkoumatelnosti

[8] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti námitku nepřezkoumatelnosti, zabýval se kasační soud nejprve tímto důvodem a pro stručnost

odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS).

[9] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tom, že se krajský soud dostatečně nezabýval individualizací tvrzené účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu. Krajský soud v části rozsudku *Podání žádosti pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění* dostatečně konkrétně popsal, z jakých důvodů považuje podání žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatelem za čistě účelové a zajištění stěžovatele za nutné. Konkrétně v bodě 25 rozsudku uvedl, že se žalobce nacházel na území České republiky bez oprávnění už od roku 2020, v roce 2022 mu bylo uloženo správní vyhoštění v délce dvou let, přičemž Českou republiku nikdy neopustil, což odůvodnil nedostatkem práce v zemi původu a tím, že byl v té době závislý na drogách. Uvedl, že mu v Moldavsku nic nehrozí a žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až po zajištění za účelem hrozícího vyhoštění. V další části rozsudku *Neúčinnost zvláštních opatření* krajský soud dostatečně a individualizovaně popsal, z jakých důvodů žalovaný správně rozhodl, že v případě stěžovatele nestačí pro zajištění jeho dostupnosti pro řízení, využití mírnějšího opatření. Skutečnosti, pro které krajský soud považoval rozhodnutí žalovaného v těchto částech za správné, jsou tak zjevné a jednoznačné.

[10] Nejvyšší správní soud však shledal, že je napadený rozsudek nepřezkoumatelný v části, ve které se věnuje *stanovené době zajištění*. Stěžovatel tento důvod nepřezkoumatelnosti sice v kasační stížnosti neuvádí, avšak Nejvyšší správní soud je povinen k nepřezkoumatelnosti rozsudku podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet z úřední povinnosti (*ex officio*). Krajský soud sice rozsáhle zrekapituloval, jakým způsobem žalovaný délku zajištění stanovil (viz bod 1 tohoto rozsudku) a současně správně poukázal na skutečnost, že stanovení doby zajištění spadá do správního uvážení žalovaného, k čemuž odkázal na rozsáhlou judikaturu kasačního soudu (srov. rozsudek ze dne 19. 2. 2015, č. j. 9 Azs 81/2014 - 56, dále pak rozhodnutí ze dne 27. 5. 2024, č. j. 4 Azs 18/2024 - 52, ze dne 17. 1. 2023, č. j. 1 Azs 270/2022 - 60, ze dne 11. 1. 2022, č. j. 7 Azs 292/2021 - 26 nebo ze dne 16. 5. 2018, č. j. 10 Azs 85/2018 - 33). Krajský soud ani žalovaný se však nijak nevypořádali s nutností prodloužení délky zajištění o lhůtu potencionálního rozhodnutí o odkladném účinku. Jinými slovy žalovaný dostatečně nevysvětlil, proč je tato doba (140 dnů) přiměřená účelu zajištění, a co nejkratší a z jakého důvodu do ní započetl i lhůtu pro rozhodování soudu o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě. Krajský soud zatížil rozsudek stejnou vadou, pokud z tohoto důvodu rozhodnutí žalovaného nezrušil. V tomto ohledu jsou obě rozhodnutí nepřezkoumatelná.

[11] Z § 46a odst. 5 zákona o azylu totiž plyne, že „*ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 180 dnů.*“ Účel zajištění podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu je z povahy věci navázán na délku řízení o opakované ochraně. Obdobně již kasační soud konstatoval v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017 - 38 „*jakkoliv nelze předjímat výsledek řízení o mezinárodní ochraně, stále trvá veřejný zájem na realizaci vyhoštění v případě, že toto řízení dopadne pro žadatele negativně.*“ Zpravidla tak „*nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1*

písm. e) zákona o azylu.“ (shodně též rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019 - 38, bod 18).

[12] V přezkumu Nejvyššího správního soudu již obstálo zajištění o délce 110 dní, které bylo odůvodněno součtem předpokládané délky správního řízení o mezinárodní ochraně (90 dní), lhůty 15 dnů pro podání správní žaloby a průměrné doby pro doručování v délce 5 dní (viz rozsudky ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017 - 43, body 33 až 36; či již citovaný rozsudek č. j. 7 Azs 426/2019 - 38, body 17 až 19). Kasační soud považuje za důležité zmínit, že od doby vydání uvedených rozsudků došlo zákonem č. 173/2023 Sb., který novelizoval zákon o azylu, k prodloužení maximální možné délky zajištění ze 120 na 180 dnů. V dřívějších případech by se tak doba rozhodování soudu o odkladném účinku do maximální přípustné doby zajištění jednoduše „nevešla“ (zajištění by trvalo 140 dnů jako v projednávané věci, tedy nad rámec zákonných limitů). Vzhledem k požadavkům na subjektivní přípustnou délku zajištění, plynoucí z čl. 9 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, podle kterého (mimo jiné) plyne, že žadatel o mezinárodní ochranu může být zajištěn pouze *po co nejkratší dobu*, nelze lhůtu k rozhodnutí k době zajištění po novele bez dalšího připočíst. Jednoduše proto, že ne vždy k rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě dochází. Kasační soud již v bodě 28 rozsudku ze dne 14. 3. 2024, č. j. 9 Azs 38/2024 - 50, konstatoval, že novela zákona o azylu č. 173/2023 Sb. *„pouze prodloužila maximální délku zajištění, tedy snažila se řešit situace, kdy kvůli nečekanému protáhnutí řízení ve věci mezinárodní ochrany docházelo k potřebě zajistit cizince na delší dobu, než po kterou ho mohl žalovaný maximálně zajistit dříve.*“ Daná novela tak žalovanému pouze umožnila cizince zajistit na delší maximální dobu. Z této novely však nevyplývá oprávnění stěžovatele do doby prvního zajištění přidat další časový úsek bez toho, aby jeho přidání, jakkoliv odůvodnil, pouze proto, že to nyní zákon umožňuje.

[13] Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že délku samotného řízení o mezinárodní ochraně předpokládá na polovinu zákonem stanovené lhůty vzhledem k přednostnímu projednání z důvodu omezení stěžovatele na svobodě. Ohledně nutnosti připočtení lhůty k rozhodnutí soudu o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě jen obecně uvedl, že „*v případě řady rozhodnutí, zejména u žádostí zjevně nedůvodných, pak nemá podaná žaloba ze zákona odkladný účinek, o který cizinec žádá společně s podáním žaloby a soud má na příslušné rozhodnutí o jeho přiznání či odmítnutí 30 dní.*“ Žalovaný nepopsal, zda předpokládá vydání takového rozhodnutí, které by odkladný účinek ze zákona nemělo (srov. bod 24 rozsudku kasačního soudu ze dne 24. 10. 2024, č. j. 9 Azs 187/2024 - 29). Nad rámec lze zmínit, že ještě před rozhodnutím kasačního soudu vydal dne 18. 10. 2024 rozhodnutí, č. j. OAM-1109/BA-BA07-ZA03-2024, kterým stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b, neudělil. Případná žaloba proti tomuto rozhodnutí by měla podle § 32 odst. 2 zákona o azylu odkladný účinek ze zákona. Tato skutečnost pouze dokresluje názor kasačního soudu ohledně čistě obecné povahy výše uvedené části odůvodnění rozhodnutí žalovaného.

[14] Nejvyšší správní soud současně v již citovaném v rozsudku č. j. 9 Azs 187/2024 - 29 uvedl, že se obdobným postupem (ve srovnávané věci žalovaný rovněž stěžovatele bez bližšího odůvodnění zajistil na 140 dnů) žalovaný odklonil od své dosavadní správní

praxe. Podle něj žalovanému *„nic nebrání v tom, aby prodloužení doby zajištění oproti dosavadní správní praxi odůvodnil předpokladem, že půjde o jednu ze situací, v nichž není žaloba proti negativnímu rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany spojena s odkladným účinkem ze zákona, takže je třeba počítat s třiceti dny navíc pro rozhodování o odkladném účinku. Stejně tak mu ovšem nic nebrání, aby situaci, kdy cizinec požádá o přiznání odkladného účinku žaloby, řešil vydáním rozhodnutí o prodloužení doby zajištění, ve kterém tuto skutečnost zohlední. S tímto postupem ostatně počítá § 46a odst. 5 zákona o azylu, který hovoří o možnosti prodloužit dobu zajištění, a to i opakovaně. O odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, pokud odkladný účinek neplynul přímo ze zákona, navíc mohl cizinec požádat i za dřívější právní úpravy, proto se nejedná o skutečnost, se kterou by se stěžovatel musel vypořádat až po účinnosti novely zákona o azylu zákonem č. 173/2023 Sb., a která by tak sama o sobě odůvodňovala potřebu započíst dobu rozhodování soudu o odkladném účinku žaloby do doby zajištění bez individuálního zdůvodnění.“*

[15] Tento zásah do práv cizince proto nemůže být odůvodněn pouze tím, že zákon o azylu nově žalovanému umožňuje nějaký postup, který zasáhne do práv cizince ve větší míře, než tomu bylo za dřívější právní úpravy. Zásah do práv cizince musí být řádně odůvodněn, aby poté mohl být přezkoumán správními soudy. Odůvodnění délky zajištění stěžovatele však takový přezkum neumožňovalo, jelikož v něm nebylo uvedeno, proč je nutné nyní zajišťovat cizince na 140 dnů. Závěrem lze shrnout, že žalovaný nedostatečně odůvodnil délku trvání zajištění (ve vztahu k lhůtě pro rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě) a vybočil z mezí správního uvážení. Krajský soud aproboval rozhodnutí žalovaného, resp. je shledal dostatečným, a to přesto, že trpělo výše uvedeným deficitem nepřezkoumatelnosti. Pokud krajský soud pro tuto vadu rozhodnutí žalovaného nezrušil, zatížil vadou nepřezkoumatelnosti rovněž své vlastní rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 2. 5. 2022, č. j. 5 Azs 247/2021 - 26 nebo ze dne 28. 3. 2024, č. j. 8 Azs 213/2023 - 53).

Další námitky

[16] Vzhledem k tomu, že jsou ostatní kasační námitky oddělitelné od části rozsudku krajského soudu, které je nepřezkoumatelné, posoudí kasační soud zbylé námitky věcně. Jejich posouzení krajským soudem vadou rozhodnutí zatíženo není (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006 - 74, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS).

[17] Stěžovatel dále v kasační stížnosti uvádí, že v jeho případě vůbec nebyly splněny podmínky pro zajištění. Právní úprava zajištění vyplývá zejména z § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jenž stanoví: *„Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.“* V § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jsou tedy obsaženy čtyři podmínky pro vydání rozhodnutí o zajištění: 1) podání žádosti o udělení mezinárodní

ochrany v zařízení pro zajištění cizinců, 2) nemožnost účinného uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu, 3) existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a 4) tuto žádost bylo možné podat dříve. Tyto podmínky přitom musí být splněny kumulativně.

[18] Ze stěžovatelem uváděných tvrzení v kasační stížnosti plyne, že rozporuje splnění třetí podmínky. Otázkou účelovosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud zabýval například v rozsudku ze dne 29. 7. 2022, č. j. 5 Azs 328/2020 - 21, v němž konstatoval, že pokud jde o „*existenci oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, odůvodnil žalovaný naplnění této podmínky zajištění tím, že stěžovatel nevyužil možnosti zažádat o mezinárodní ochranu již dříve, byť tak mohl učinit, přičemž vědomě nerespektoval zákony ČR. Nejvyšší správní soud popsané zdůvodnění naplnění dané podmínky považuje za dostatečné, neboť stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až […] tři dny po svém zajištění za účelem správního vyhoštění.*“ Nejvyšší správní soud v této věci odůvodnění naplnění dané podmínky žalovaným a krajským soudem považuje za správné a dostatečné. Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až dne 21. 8. 2021, tj. tři dny po svém zajištění za účelem správního vyhoštění, ačkoli v České republice pobýval dle své výpovědi v řízení o správním vyhoštění již od 16. 10. 2020. Z výslechu provedeného dne 19. 8. 2024 rovněž plyne, že si byl vědom povinnosti opustit území České republiky na základě rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 4. 6. 2022, č. j. KRPA-186481-12/ČJ-2022-000022-SV, a nevycestovat se rozhodl z ekonomických důvodů. Stěžovatel nesdělil žádnou překážku vycestování a rovněž uvedl, že by se v zemi původu měl kam vrátit. Žádost o udělení mezinárodní ochrany následně stěžovatel v protokolu dne 6. 9. 2024 odůvodnil tím, že zemi původu opustil částečně z ekonomických důvodů, jelikož dluží vyšší finanční částku soukromé osobě. Věřitel mu měl vyhrožovat, i jej fyzicky napadat. Stěžovatel rovněž až při pohovoru uvedl, že se účastnil několika protivládních mítinků.

[19] Nejvyšší správní soud považuje zmiňovanou podmínku zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí za splněnou. Má-li jedinec oprávněné obavy z pronásledování v zemi původu, jednoduše nedává smysl, aby žádal o mezinárodní ochranu až poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění a co v České republice již určitou dobu před tímto zajištěním pobýval, jestliže mohl žádat bezodkladně v prvním bezpečném státě (srov. např. usnesení ze dne 11. 1. 2024, č. j. 3 Azs 88/2023 - 52). Tuto úvahu lze uplatnit také v případě cizince, který tvrdí, že dostatečně nezná právní řád České republiky (rozsudek NSS ze dne 19. 2. 2019, č. j. 8 Azs 283/2018 - 35). Ve vztahu k důvodnému podezření z účelovosti podané žádosti lze upozornit zejména na to, že problémy v zemi původu stěžovatel započal tvrdit až po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, dříve uváděl, že v České republice zůstává pouze z ekonomických důvodů.

[20] Vzhledem k stěžovatelově převážnou nelegální pobytové historii (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 119/2018 - 28 ze dne 7. 2. 2019 a přiměřeně i usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS) lze souhlasit s krajským soudem i v tom,

že nebylo namístě uložit alternativu k zajištění ve formě zvláštních opatření podle § 47 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud dostatečně popsal, že v případě stěžovatele, který neuposlechl rozhodnutí o správním vyhoštění, na území České republiky se nachází vědomě neoprávněně, přičemž k němu nemá žádný vztah, nikoho nezná, není nikde hlášen k pobytu, nemá prostředky k běžnému životu a není nikdo, kdo by za něj složil finanční záruku, nelze očekávat, že stěžovatel bude spolupracovat a dobrovolně se uloženým omezením podrobí. O nepřípustnosti zajištění nesvědčí ani jeho zdravotní stav.

[21] K dílčí námitce, že stěžovatel o možnosti podat žádost o azyl nevěděl, kasační soud uvádí, že i tato námitka působí ryze účelově, neboť stěžovatel do protokolu o výslechu ze dne 19. 8. 2024 uvedl, že do vlasti se nenavrátil z ekonomických důvodů i přesto, že si je vědom uložené povinnosti a i toho, že v České republice pobývá bez pobytového oprávnění, i když je povinen jej mít. Jeho další tvrzení během soudního řízení jsou tak s těmi prve uvedenými ve zjevném rozporu. Není tak pravdou, že by si stěžovatel alespoň v základních rysech nebyl vědom svých zákonných povinností a i skutečnosti, že nevycestováním porušil právní předpisy České republiky. Obdobně lze shrnout jako nedůvodnou i námitku, že zákon nespojuje s podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany žádnou lhůty, a proto nelze stěžovateli pozdější podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany klást k tíži. V tom lze stěžovateli přisvědčit, nicméně žalovaný mu nevytýkal primárně skutečnost, že žádost podal až po 4 letech pobytu v České republice, ale to, že žádost podal až poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Z tohoto důvodu a ve světle výše uvedeného ani tato námitka nemůže být úspěšná.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Vzhledem k výše uvedenému tak Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Věc však nevrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. přistoupil rovněž ke zrušení rozhodnutí žalovaného.

[23] Současně však Nejvyšší správní soud nevyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení
(v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s.), neboť po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění je třeba na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tedy řízení, v němž by mělo být pokračováno (k tomu přiměřeně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012 - 34, č. 2757/2013 Sb. NSS). Podle § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu musí být zajištění podle tohoto zákona bez zbytečného odkladu a bez nutnosti vydání rozhodnutí ukončeno, rozhodne-li soud o zrušení rozhodnutí o zajištění nebo o zrušení prodloužení doby trvání zajištění. Povinnost propustit žadatele o udělení mezinárodní ochrany v takovém případě vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku.

[24] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně i rozhodnutí správního orgánu, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které

důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšný byl v dané věci stěžovatel, protože výsledkem řízení před správními soudy je zrušení rozhodnutí žalovaného. Stěžovateli v řízení před krajským soudem ani v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady řízení. Nejvyšší správní soud proto stěžovateli nepřiznal náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti (výrok IV). Žalovaný v řízení úspěch neměl, a proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti (výrok III.).

[25] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2024, č. j. 1 Azs 254/2024 - 33, ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Volodymyr Schwarz, advokát. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů hradí stát. Zástupce stěžovatele učinil dva úkony právní služby: příprava a převzetí zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu], a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], oba v hodnotě ve výši 3 100 Kč, dohromady tedy 6 200 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 600 Kč (2 × 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele v řízení o kasační stížnosti není plátcem DPH. Náklady stěžovatele v řízení o kasační stížnosti činí částku ve výši 6 800 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu